

4-oji tarptautinė mokslinė konferencija „Švietimo politika kultūrinuose kontekstuose: transmisija ir (ar) transformacija“

Monika Orechova

2019 metų lapkričio 7–8 dienomis Vilniaus universitete vyko tarptautinė mokslinė konferencija „Švietimo politika kultūrinuose kontekstuose: transmisija ir (ar) transformacija“, kurią organizavo Filosofijos fakulteto Ugdymo mokslų institutas. Mokslinė konferencija, organizuojama jau ketvirtą kartą, sutraukė didelį tiek Lietuvos, tiek užsienio tyrėjų skaičių. Konferencijoje pranešimus skaitė mokslininkai iš Suomijos, Italijos, Nyderlandų, Ispanijos, Rusijos, Didžiosios Britanijos, Lenkijos, Latvijos ir, žinoma, Lietuvos aukštųjų mokyklų ir švietimo lauke veikiančių organizacijų. Konferencijos pranešėjai ir dalyviai buvo kviečiami nagrinėti įvairius – švietimo politikos formavimo ir įgyvendinimo, švietimo sistemų efektyvumo, socialinių ir humanitarinių mokslų vaidmens technologijų pasaulyje, ugdymo turinio pertvarkos, kultūrinio raštingumo ir gamtamokslio ugdymo posthumanizmo amžiuje – klausimus. Konferenciją pradėjo profesorius Michaelis Youngas iš University College London pranešimu *A Knowledge-led Curriculum: pitfalls and possibilities*. Pranešime iš žinojimo sociologijos perspektyvos aptartas žinių ir žinojimo vaidmuo formuojant ugdymo turinį. Pranešėjas teigė, kad ugdymo turinio (*curriculum*) tyrimai ir politika turėtų būti nukreipti tiek į vidinius ryšius (žinias ir pedagogines priemones), tiek į išorinius – kaip žinojimas yra paskirstomas visuomenėje ir kaip šis paskirstymas apriboja tą žinojimą, kurį mokiniais galima suteikti ugdymo turiniu. Konferenciją pratęsė DIALLS projekto atstovė, University of Jyväskylä profesorė Tuuli Lähdesmäki. Jos skaitytame pranešime *Challenges of Intercultural Dialogue as a Policy and Practice* nagrinėta tarpkultūrinio dialogo koncepto apibrėžtis ir iškilimas Europos švietimo ir kultūros politikos diskurse, socialiniai ir politiniai iššūkiai, su kuriais gali susidurti bandymai skatinti tarpkultūrinį dialogą šiandienos Europoje. Autorė taip pat pateikė naujų būdų įgyvendinti tarpkultūrinį dialogą praktikoje, vienas iš kurių yra DIALLS projekte kuriama kultūrinio raštingumo mokymo programa mokykloms. Pirmąją plenarinių pranešimų sesiją baigė konferen-

cijos rengėjų atstovė, Vilniaus universiteto profesorė Lilija Duoblienė, kuri klausė, kas mūsų laukia po į vaiką orientuoto švietimo. Remdamasi postmodernizmo ir ypač posthumanizmo teorijomis, profesorė ieškojo atsakymų, į ką bus nukreiptas švietėjų žvilgsnis, jeigu, sekdami posthumanizmu, liausimės pasaulio ir švietimo centre matyti žmogų, ir kaip galime ugdyti naujai ateinančią kartą, kurį pasaulį jau supranta visiškai kitaip nei tie, kurie ją ugdo.

Po plenarinių pranešimų konferenciją pratęsė pranešimai sekcijose, kuriuose buvo aptarti ugdymo turinio (*curriculum*) kaitos ir transformacijos, švietimo politikos formavimo ir įgyvendinimo, STEM ugdymo klausimai, kurti ateities mokyklos scenarijai. Gvildentos aukštojo mokslo problemos, geros mokyklos prielaidos, socialinių ir humanitarinių mokslų vieta technologijų pasaulyje, mokytojų rengimas ir neformalusis ugdymas. Sekcijose skaityti pranešimai išplėtė pranešėjų ir dalyvių žinojimą apie vykstančias švietimo transformacijas, besirandančias naujas ir vertas išlaikyti senas ugdymo formas, ateinančius naujus veikėjus ir būtinybę kritiškai, tačiau atvirai vertinti šiuos pokyčius.

Antrosios dienos plenarinę sesiją pradėjo Radboud University profesorius Erikas Barendsenas, jis nagrinėjo skaitmeninio raštingumo švietime prigimtį ir pristatė kompiuterinio mąstymo konceptą kaip potencialią sąsają tarp tradicinio dalykinio turinio ir informacinių technologijų konceptų ir įgūdžių. Profesorius taip pat pateikė pavyzdžių, kaip galima integruoti kompiuteriniu mąstymu paremtas užduotis į įvairių dalykų pamokas. Naujas galimybes ir metodus taip pat pristatė Vilniaus universiteto profesorius dr. Kristupas Sabolius, klausdamas, ar vaizduotės ir kūrybiškumo galima išmokyti. Remdamasis kūrybiškumo mokyklų patirtimi ir įvairių sričių mokslininkų atradimais, profesorius teigė, kad kūrybiškumo sklaidai pirmiausia reikia laiko, jį besimokantysis galėtų skirti žaismui (*play*), o dabartinė standartizuota švietimo sistema tokių galimybių suteikia labai mažai. Konferenciją pratęsė dalyvių pranešimai sekcijose, kur aptartos bendrojo ugdymo ir aukštojo mokslo politikos bei mokyklų kultūros ir kultūrinio raštingumo temos. Čia taip pat vyko prasmingos ir įkvepiančios diskusijos.

Konferenciją baigė prof. dr. R. Želvio pranešimas „Kaip sukurti neefektyvią švietimo sistemą?“, kuriame profesorius nurodė, kokie žingsniai veda link neefektyvios švietimo sistemos (nuosekliai mažinti švietimo finansavimą, kuo trumpiau mokyti(s), stengtis išlaikyti neracionalų švietimo tinklą, rengti kuo menkesnio išsilavinimo mokytojus, sukurti pedagogų trūkumo situaciją, ignoruoti mokslinius tyrimus ir ekspertų išvadas), ir pateikė išvadą, kad nors Lietuvos švietimo sistema nėra efektyvi, ji ir toliau išlieka pakankamai naši – santykinai menkais ištekliais pavyksta pasiekti vidutinių rezultatų.

Baigiamosiomis mintimis diskusijoje, kurią moderavo V. Būdienė, buvo paprašyta pasidalyti plenarinių konferencijos pranešėjų prof. dr. Michaelio Youngo, prof. dr. Tuuli Lähdesmäki, prof. dr. Lilijos Duoblienės, prof. dr. Eriko Barendseno bei jaunųjų švietimo tyrėjų atstovės Ugdymo mokslų instituto doktorantės Monikos Orechovos. Paklausti, koks švietimas bus ateityje, prelegentai teigė, kad švietimas neegzistuoja vakuume ir negali būti pats sau, jis turi būti atviras tiek žinioms, tiek nežinojimui ir galintis keistis,

ant turimo tvirto pamato statant naujus, kultūriškai jautrius ir transformacijai atvirus švietimo būdus.

Antrosios konferencijos dienos popietė buvo skirta mokytojų kompetencijoms tobulinti – vyko argumentavimo, informatinio mąstymo ir kultūrinio raštingumo ugdymo mokymai Lietuvos mokyklų pedagogams.